II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS HENSTILLING
af 2. december 2002
om forebyggelse af rygning og om initiativer til forbedring af bekæmpelse af tobaksrygning

(2003/54/EF)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 152, stk. 4, andet afsnit,

som henviser til forslag fra Kommissionen ([1]), og

som tager følgende i betragtning:

(1) I traktatens artikel 152 hedder det, at Fællesskabets indsats, der skal være et supplement til de nationale politikker, skal være rettet mod at forbedre folkesundheden og forebygge sygdomme hos mennesker samt imødegå forhold, der kan indebære risiko for menneskers sundhed.

(2) Resolutionen vedtaget af Rådet og medlemsstaternes sundhedsministre forsamlet i Rådet den 18. juli 1989 om forbud mod rygning i lokaler med offentlig adgang ([2]) indeholder retningslinjer til medlemsstaterne for beskyttelse af ikke-rygere mod tobaksrøg i omgivelserne. Som en opfølgning på Kommissionens beretning om medlemsstaternes reaktion på initiativet ([3]) udvider nærværende henstilling denne beskyttelse og identificerer særligt sårbare grupper.

(3) I Rådets resolution af 26. november 1996 om begrænsning af rygning i Det Europæiske Fællesskab ([4]) anerkendes det, at det er nødvendigt at udvikle en effektiv strategi til bekæmpelse af tobaksforbruget, som omfatter nogle af de aspekter, der indgår i nærværende henstilling.

(4) I Rådets konklusioner af 18. november 1999 om bekæmpelse af tobaksforbruget ([5]) understreges behovet for at udforme en samlet strategi, der omfatter nogle af de foranstaltninger, der er omhandlet i nærværende henstilling med hensyn til beskyttelse af mindreårige (bestemmelser om salgsbetingelser, elektronisk handel og salg fra automater).

(5) I en resolution af 29. juni 2000 om foranstaltninger vedrørende sundhedsdeterminanter ([6]) noterede Rådet sig resultatet af drøftelserne på den europæiske konference om sundhedsdeterminanter i Den Europæiske Union, som fandt sted den 15.-16. marts 2000 i Evora, hvori der blandt andet lagdes vægt på tobak, og som anbefalede en række praktiske og målrettede foranstaltninger, der kan tage udfordringerne op på disse områder.

(6) De foranstaltninger, henstillingen vedrører, er nødvendige set på baggrund af 500 000 rygerelaterede dødsfald årligt i Det Europæiske Fællesskab og en foruroligende stigning i antallet af børn og unge, der begynder at ryge. Rygning skader menneskers helbred, da rygere bliver afhængige af nikotin og rammes af dødelige og invaliderende sygdomme såsom lungekræft og kræft i andre organer, iskæmisk hjertelidelse og andre kredsløbssygdomme samt respiratoriske sygdomme, f.eks. emfysem.

(7) Forebyggelse og bekæmpelse af tobaksrygning er allerede prioriterede målsætninger for medlemsstaternes og Det Europæiske Fællesskabs folkesundhedspolitik. Rygning er alligevel stadig den mest udbredte årsag i EF til dødsfald, der kan forebygges, og der er stadig kun sket skuffende fremskridt med hensyn til at reducere tobaksforbruget og rygefrekvensen. Dertil kommer, at tobaksindustriens

([1]) Forslag af 18.6.2002 (endnu ikke offentliggjort i EFT).
([2]) EFT C 189 af 26.7.1989, s. 1.
([3]) KOM(96) 573 endelig udg.
([4]) EFT C 374 af 11.12.1996, s. 4.
([5]) EFT C 86 af 24.3.2000, s. 4.
([6]) EFT C 218 af 31.7.2000, s. 8.

reklame- og markedsføringsstrategier tilskynder til tobaksforbrug og dermed øger den i forvejen høje dødelighed og sygelighed som følge af forbruget af tobaksvarer. Nogle af strategierne synes at fokusere på børn og unge under uddannelse for at få erstattet det store antal rygere, der dør hvert år. Det ligger fast, at 60 % af rygerne begynder at ryge, inden de er 13, og 90 %, inden de er 18.

(8) Via Europa mod Kræft-programmet ([1]) har Det Europæiske Fællesskab som et af sine mål at bidrage til et bedre helbred i befolkningen ved at reducere antallet af rygerelaterede kræfttilfælde og andre sygdomme.

(9) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/37/EF af 5. juni 2001 om fremstilling, præsentation og salg af tobaksvarer ([2]) og forslaget til direktiv om reklame for tobaksvarer og sponsorering til fordel for disse ([3]) omhandler bekæmpelse af tobaksrygning i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked og fjernelse af hindringer for, at markedet kan fungere tilfredsstillende, med udgangspunkt i folkesundhedsbeskyttelse på et højt niveau.

(10) Visse foranstaltninger, som burde indgå i en samlet politik til bekæmpelse af tobaksrygning, f.eks. forbud mod reklame på reklametavler og plakater eller mod reklamespots i biografer, kan ikke på indeværende tidspunkt harmoniseres i medfør af EU-reglerne om det indre marked i en separat tobaksforanstaltning.

(11) Ovenstående viser tydeligt, at der er behov for en samlet strategi til bekæmpelse af tobaksrygning med henblik på at begrænse forekomsten af sygdomme i forbindelse med rygning i Fællesskabet.

(12) Som led i en samlet politik til bekæmpelse af tobaksrygning er det altafgørende at vedtage foranstaltninger, som navnlig tager sigte på at begrænse efterspørgslen efter tobaksprodukter blandt børn og unge. Sådanne foranstaltninger kan omfatte aktioner, som har til formål at forbyde visse former for reklame- og markedsføringsstrategier for tobaksprodukter, da sådanne strategier påvirker både unge og andre aldersgrupper.

(13) Visse former for salg og distribution af tobaksprodukter letter børns og unges adgang til disse produkter og bør derfor reguleres af medlemsstaterne.

(14) Da automater kan ses af både forbrugere og ikke-forbrugere, bør de ikke forsynes med reklame bortset fra, hvad der er strengt nødvendigt for at angive, hvilke produkter der sælges.

(15) To andre vigtige EF-foranstaltninger vedrører reklame for tobaksprodukter og sponsorering til fordel for disse. Direktivet om tv uden grænser fra 1989 ([4]) forbyder alle former for tv-reklame for tobaksprodukter, og det hedder i direktivet, at fjernsynsprogrammer ikke må sponsoreres af fysiske eller juridiske personer, hvis hovedvirksomhed er fremstilling eller salg af tobaksprodukter. Det nuværende forslag til direktiv om reklame for tobaksvarer og sponsorering til fordel for disse indeholder et forbud mod tobaksreklame i den skrevne presse og andre trykte publikationer, i radioen eller gennem informationssamfundets tjenester. Forslaget forbyder endvidere, at tobaksvirksomheder sponsorerer radioprogrammer og arrangementer, som inddrager eller foregår i flere medlemsstater eller på anden vis har virkninger på tværs af grænserne.

(16) Nærværende henstilling vedrører andre former for reklame- og markedsføringsforanstaltninger, som industrien anvender til at fremme tobaksforbruget, og som henvender sig vilkårligt til børn og unge. Sådanne foranstaltninger omfatter anvendelse af tobaksvaremærker i forbindelse med ikke-tobaksrelaterede varer eller tjenesteydelser (»brand-stretching«) og/eller tøj (»merchandising«), anvendelse af reklamegenstande (f.eks. almindelige genstande som askebægre, lightere, parasoller og andre lignende genstande) og af tobaksvareprøver, anvendelse og formidling af salgsfremmende foranstaltninger (som f.eks. en rabat, en gratis gave, en tilgift eller en mulighed for at deltage i en salgsfremmende konkurrence eller et salgsfremmende spil) anvendelse af reklametavler, plakater og andre inden- eller udendørs reklamemidler (f.eks. reklamer på salgsautomater for tobaksvarer), anvendelse af reklamespots for tobaksvarer i biografer samt alle andre former for reklame, sponsorering og foranstaltninger, som enten direkte eller indirekte fremmer tobaksprodukter. Medlemsstaternes myndigheder bør vedtage formålstjenlige lovgivningsmæssige og/eller administrative foranstaltninger med henblik på i overensstemmelse med nationale forfatninger eller forfatningsmæssige principper specifikt at forbyde sådanne aktiviteter, som fremmer tobaksprodukter samtidig med, at de omgår allerede eksisterende forbud mod direkte tobaksreklame i visse medier.

(17) Verdenssundhedsorganisationen og Verdensbanken anbefaler, at landene forbyder alle former for tobaksreklame og -fremme. I de tilfælde, hvor der kun er forbud mod visse former for direkte reklame, vælger tobaksindustrien ofte at anvende sit reklamebudget på andre former for markedsførings- og sponsoreringsstrategier og fremmer indirekte og på en kreativ måde tobaksprodukter,

([1]) EFT L 95 af 16.4.1996, s. 9.
([2]) EFT L 194 af 18.7.2001, s. 26.
([3]) EFT C 270 af 25.9.2001, s. 97.
([4]) EFT L 298 af 17.10.1989, s. 23.

navnlig blandt unge. På den måde kan virkningerne af et delvist forbud mod reklame for tobaksforbrug begrænses. Verdensbanken har endvidere konkluderet, at reklame øger forbruget af cigaretter, og at lovgivning med forbud mod reklame vil begrænse forbruget, forudsat at forbuddet dækker alle medier og samtlige former for anvendelse af varemærker og logoer. En sådan begrænsning af forbruget af cigaretter ville omgående blive til gavn for folkesundheden, både på kort og på lang sigt. Information om tobaksindustriens samlede udgifter til fremme af tobaksprodukter er derfor en vigtig forudsætning for at kunne føre tilsyn med, om politikkerne til bekæmpelse af tobaksrygning er effektive set ud fra et folkesundhedsmæssigt synspunkt. Med sådanne oplysninger er det muligt at afgøre, om de pålagte restriktioner omgås, navnlig ved at budgetterne anvendes til nye salgsfremmende foranstaltninger eller foranstaltninger uden restriktioner. Tobaksindustrien bør pålægges at indberette sådanne udgifter regelmæssigt.

(18) I betragtning af de sundhedsrisici, der er forbundet med passiv rygning, bør medlemsstaterne søge at beskytte rygere og ikke-rygere mod tobaksrøg i omgivelserne.

(19) Medlemsstaterne bør fortsat udvikle strategier og foranstaltninger med henblik på at begrænse rygefrekvensen og f.eks. udbygge sundhedsundervisningsprogrammer for at øge forståelsen af de risici, der er forbundet med rygning, samt andre forebyggende programmer, som skal modvirke rygning.

(20) WHO-rammekonventionen om bekæmpelse af tobaksrygning, som er til forhandling i øjeblikket, vedrører mange af de spørgsmål, der behandles i nærværende henstilling. Derfor er det vigtigt at sikre, at foranstaltningerne i nærværende henstilling er i overensstemmelse med foranstaltningerne i forslaget til rammekonvention, som er til forhandling i øjeblikket,

HENSTILLER TIL MEDLEMSSTATERNE:

1. at vedtage formålstjenlige lovgivningsmæssige og/eller administrative foranstaltninger i overensstemmelse med national praksis med henblik på at hindre salg af tobak til børn og unge, herunder bl.a.:

   a) kræve, at sælger fastslår, at køber har nået den i den nationale lovgivning fastsatte alder for køb af tobaksvarer, hvis en sådan aldersgrænse findes

   b) fjerne tobaksvarer fra selvbetjeningshylder i detailforretninger

   c) begrænse adgangen til salgsautomater med tobaksvarer ved at anbringe automaterne på steder, hvor der kun er adgang for personer over den i den nationale lovgivning fastsatte alder for køb af tobaksvarer, hvis en sådan aldersgrænse findes, eller på anden måde regulere adgangen til produkter, som sælges fra sådanne automater, på en lige så effektiv måde

   d) begrænse detailfjernsalget af tobaksvarer, f.eks. salg over internettet, til voksne ved anvendelse af passende tekniske midler

   e) forbyde salg af slik og legetøj, der er bestemt til børn og fremstillet med det klare formål, at produktet og/eller emballagen i udseende skal ligne en type tobaksvarer

   f) forbyde salg af cigaretter stykvis eller i pakker med færre end 19 cigaretter

2. at vedtage formålstjenlige lovgivningsmæssige og/eller administrative foranstaltninger med henblik på i overensstemmelse med nationale forfatninger eller forfatningsmæssige principper at forbyde følgende former for reklame og salgsfremmende foranstaltninger:

   a) anvendelse af tobaksvaremærker i forbindelse med ikke-tobaksrelaterede varer eller tjenesteydelser

   b) anvendelse af reklamegenstande (askebægre, lightere, parasoller, etc.) og tobaksvareprøver

   c) anvendelse og formidling af salgsfremmende foranstaltninger, som f.eks. en rabat, en gratis gave, en tilgift eller en mulighed for at deltage i en salgsfremmende konkurrence eller et salgsfremmende spil

   d) anvendelse af reklametavler, plakater og andre inden- eller udendørs reklamemidler (f.eks. reklamer på salgsautomater for tobaksvarer)

   e) anvendelse af reklamespots i biografer samt

   f) alle andre former for reklame, sponsorering og foranstaltninger, som enten direkte eller indirekte fremmer tobaksprodukter

3. at træffe formålstjenlige foranstaltninger, enten via ny lovgivning eller på anden måde i overensstemmelse med national praksis, og kræve, at fabrikanter, importører og større sælgere af tobaksvarer og varer samt tjenesteydelser med samme varemærke som tobaksvarer giver medlemsstaterne information om deres udgifter til reklame, markedsføring, sponsorering og salgsfremmende kampagner, som ikke er forbudt i henhold til national lovgivning eller fællesskabslovgivning

4. at gennemføre lovgivning og/eller andre effektive foranstaltninger i overensstemmelse med national praksis på et hensigtsmæssigt statsligt eller ikke-statsligt niveau, som giver beskyttelse mod eksponering for tobaksrøg på indendørs arbejdspladser, i lukkede lokaler med offentlig adgang og i offentlige transportmidler. Der bør tages særligt hensyn til bl.a. uddannelsessteder, sundhedsfaciliteter og børnepasningssteder

5. at fortsætte med at udvikle strategier og foranstaltninger med henblik på at begrænse rygefrekvensen og f.eks. udbygge almene sundhedsundervisningsprogrammer, navnlig på skolerne, og generelle programmer, som skal modvirke, at børn og unge begynder at ryge, og som skal bidrage til, at tobaksafhængighed overvindes

6. i fuldt omfang gøre brug af unges bidrag til politikker og aktioner vedrørende ungdomssundhed, især på informationsområdet, og fremme specifikke aktiviteter, som unge tager initiativ til, planlægger, gennemfører og evaluerer

7. at vedtage og gennemføre relevante prisforanstaltninger vedrørende tobaksvarer med henblik på at begrænse tobaksforbruget

8. at gennemføre alle nødvendige og hensigtsmæssige procedurer med henblik på at efterprøve, om foranstaltningerne i nærværende henstilling efterkommes

9. hvert andet år at oplyse Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet som følge af nærværende henstilling,

OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL:

1. at føre tilsyn med og vurdere udviklingen og de foranstaltninger, der træffes i medlemsstaterne og på fællesskabsniveau

2. at aflægge beretning om gennemførelsen af de foreslåede foranstaltninger på grundlag af informationer fra medlemsstaterne senest et år efter modtagelsen af de oplysninger, medlemsstaterne skal fremsende i henhold til denne henstilling

3. at vurdere, i hvilket omfang de i nærværende henstilling omhandlede foranstaltninger er effektive, og overveje, om der er behov for yderligere foranstaltninger, navnlig hvis der konstateres forskelle på det indre marked inden for de områder, som nærværende henstilling omfatter.

Udfærdiget i Bruxelles, den 2. december 2002.

På Rådets vegne

B. BENDTSEN

Formand